

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 6.—.
Poštno-čekovni rač. 10.303.

Cene inseratov: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—.
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Liberalna drevesa ne zrastejo do nebes.

To dokazuje Španija. V tej državi je z upeljavo republike zavladalo laži-svobodomiselstvo meščanskega liberalizma in marksističnega socializma. Vlada, ki ima sedaj v svojih rokah usodo Španije ter se imenuje svobodoumno, je diktatorska in nasilniška, kakor je doslej ta država še ni imela. Primo de Rivera, ki je v ejsnjem desetletju kot diktator vladal Španijo, je bil dobrodušen človek napram sedanjemu diktatorju ministrskemu predsedniku Azani. Proti nasilnostim Azanine vlade so je dvignil sam Miguel de Unamuno, vseučiliški profesor in duševni voditelj španske revolucije. V svojem govoru je ostro napadel izjemne zakone, izgon jezuitskega reda, požiganje cerkva in samostanov, policijsko inkvizicijo, ki je razvila svoje mreže po vsej državi ter je izjavil, da je liberalizem popolnoma bankrotiral.

Kakšne razmere sedaj vladajo v Španiji, pojasnjuje veliki londonski list »Times« v dopisu iz Madrida. V tem članku se med drugim navaja tole: »Republikanska vlada je vsem osebam, ki so bile osumljene, da so bile v kakšni zvezi z zadnjo neuspelo pobuno, vzela vse državljanske pravice. Te osebe so bile vržene v ječe, kjer so ostale tedne in mesece, dokler se vladi ni zdelo potrebno, da stvar preiše. Ako se je izkazalo, da so osebe nedolžne, vendar niso dobile odškodnine za pretrpljena preganjanja. Pogažena je bila neodvisnost sodnikov, sodniki so bili odpuščeni iz službe in kaznovani. Kako se je postopalo z osumljenimi osebami, dokazuje statistika, ki je nedavno bila prečitana v španskem parlamentu. Od 5000 oseb, ki so jih zaprli, je bilo sodišču izročeni samo 13. V svojem govoru v Valenciji je državni predsednik Zamorra poudaril, da mora biti republika za vse Špance, ker drugače bo propadla. Politika sedanje Azanine vlade pa je popolnoma protivna tem pametnim besedam. Kakor dolgo ne bo republika v Španiji spoštovala vsako prepričanje in svobodo državljanov ter zavrgla nasilna sredstva diktature, tiranstva in tlačanja, tako dolgo ne bo upanja na mir v Španiji.«

Vlada meščanskih in delavskih svobodomislecov je tudi izpraznila državno blagajno, v kateri je zavezala velika praznina. Finančna politika je popolnoma pogrešena in ne ve, odkod bi dobila država potrebne dohodke. Ko so

ukinili jezuitski red, so liberalci in socialisti mislili, da bodo jezuitska posestva vrgla težke milijone v državno blagajno. Pa so se močno urezali. Pri prevzemu teh posestev se je izkazalo, da so zgradbe tega reda imele kot posestnike vknjižene zasebnike, ali pa so bile obremenjene z velikimi dolgovi. Mesto gmotnih dobrin je država morala prevzeti te dolgove, vrhutega pa mora razne dobrodojne ustanove, ki so jih prej jezuiti vzdrževali iz podpor vernikov, vzdrževati iz lastnih sredstev. Z odstranitvijo jezuitov so španski liberalci hoteli uzadovoljiti socialiste, sedaj pa se radi blamaže z jezuiti obojim smeji španska in evropska javnost.

Finančni položaj države je zelo resen ter se nahaja v težki krizi. Končni obračun za leto 1931 dokazuje, da je bilo za 600 milijonov pezeta manj dohodkov ko izdatkov. V prvih dveh mesecih sedanjega proračunskega leta so dohodki padli za 225 milijonov pezeta. Kljub temu je vlada za l. 1933 izdelala proračun, ki je večji kot oni, ki ga je uvedel Primo de Rivera ter je znašal

4413 milijonov, dočim znaša budžet za prihodnje leto 4711 milijonov pezeta. Ljudstvo je razočarano. Pričakovalo je, da bo vlada španske republike odstranila mnogotere prejšnje izdatke Španije kot monarhije. Toda ni se zgodilo. Vojno ministrstvo je povišalo svoj proračun za 75 milijonov, čemur je Azanine vlada pritrdila, da si zasigura naklonjenost višjih častnikov. V isto svrhu je tudi dovolila višjim uradnikom luksuzne avtomobile na državne stroške. Za parlament in senat se izdaja toliko, kolikor se ni trošilo nikdar prej. Nezadovoljnost radi take finančne politike se razširja v vseh slojih, zlasti med poljedelci, ker jim je zakon o agrarni reformi naložil velika bremena. Zakon namreč predvideva odškodnino prejšnjemu posestniku za odvzeto zemljo, živino in orodje. Radi tega je zavladalo veliko nezadovoljstvo in pravcata zmeda v nekaterih pokrajinah, kakor v Estremaduri in Andaluziji. Španski liberalci in socialisti torej doživljajo na sebi po zgodovini izpričano resnico, da svobodomiselna drevesa ne zrastejo do nebes.

V NAŠI DRŽAVI.

Kot podporo siromašnemu prebivalstvu v naši državi je odobril ministrski svet 50 milijonov kredita za podpiranje glede prehrane pasivnih krajev in za brezposelne. Na dravsko banovino odpade od omenjene svote 6.200.000 D.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Madžarski parlament je bil odgođen do 20. januarja.

Položaj bolgarske vlade je nesiguren, ker zahtevajo zemljo-radniki 4 ministrska mesta in takojšnjo preureditev vlade.

Nemške zahteve glede razorožitve. Nemški zunanji minister Neurath naglašja z ozirom na položaj, ki je nastal po sporazumu petih držav o nemški enakopravnosti glede oboroževanja, da bo nastopila Nemčija na razorožitveni konferenci v Ženevi z dvema zahtevama: 1. Tudi druge države se naj razorožijo do stopnje, kakor jo predpisuje versailleska mirovna pogodba Nemčiji. 2. Nemčiji se naj prisodi z drugimi državami enaka vojaška pravica.

Pod novo nemško vlado generala Schleicherja. Pred božičnimi prazniki so bile v Berlinu na dnevnem redu plenitve trgovin z živili. Napade so zakrivil mlajši brezposelni. Za božične praznike je zavladal med vlado in strankami kratek mir. Na eni izmed prvih sej državnega zbora v januarju bo imel kancler general Schleicher govor o programu svoje vlade. — Nemška vlada je dovolila kredit 1.500.000 mark za podporo brezposelnim. Glavna bremena za brezposelne nosijo v Nemčiji občine ter okraji.

Neva Boncourjeva francoska vlada se je predstavila parlamentu dne 22. decembra. Izjava nove vlade napoveduje nadaljevanje pogajanj z Ameriko o vojnih dolgovih, izvajanje dosedanje zunanje politike in nekatere zakonske spremembe v področju kmetijstva ter nezaposlenosti.

Anglija se nagiba h katolicizmu. Nekoliko stotin angleških protestantovskih duhovnikov je nedavno izdalo o-klic, v katerem i duhovniki v zvezi s svetnimi razumniki zagovarjajo in zahtevajo združenje z Rimom, to je, s ka-